

Guia docent

Identificació de l'assignatura

Assignatura / Grup	10694 - Interacció i Convivència a l'Aula / 10
Titulació	Màster Universitari de Formació del Professorat
Crèdits	3
Període d'impartició	Primer semestre
Idioma d'impartició	Català

Professors

Professor/a	Horari d'atenció als alumnes					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx / Edifici
Pere Jaume Alzina Seguí pere.alzina@uib.es	13:00	14:00	Dimarts	04/09/2018	05/03/2019	Sala de professors

Contextualització

PROFESSORAT

Pere Alzina Seguí, mestre, psicopedagog i doctor en Ciències de l'Educació per la UIB; mestre de primària, cap d'estudis i director d'un centre de primària (CEIP Francesc d'Albranca, CEIP Deià i Centre de Menors de Palma). Assessor de formació en el Centre de Professorat de Menorca; orientador a l'IES Josep Miquel Guàrdia d'Alaior, director del mateix centre durant set cursos. Des del curs 1998 professor del Reciclatge de Català i professor associat a la Seu de la UIB a Menorca (16 anys). Coordinador d'estudis de la Facultat d'Educació des del 2007 a la Seu de la UIB a Menorca. Coordinador i professor del màster de formació del professorat; coordinador i professor de la Universitat Oberta per Majors. Professor de diferents assignatures dels estudis del grau d'infantil, del grau de primària i del màster de formació del professorat. Autor de diferents articles i estudis sobre atenció a la diversitat, interculturalitat, didàctica de la llengua i treball per projectes. Ponent en cursos de formació permanent del professorat en diferents CEPs.

ASSIGNATURA

L'assignatura "Interacció i convivència a l'aula", juntament amb la de "Característiques organitzatives icurriculars de les etapes i dels centres d'ensenyament secundari" i la de "Processos i contextos educatius", forma part del mòdul "Processos i contextos educatius", que amb els mòduls "Aprentatge idesenvolupament de la personalitat" i "Societat, família i educació", s'inclou en el bloc genèric dels Màster en Formació del Professorat". D'entre els objectius del màster aquesta assignatura es relaciona directament amb els següents:

- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements adquirits i la seva capacitat de resolució de problemes en nous entorns i en el marc de contextos amplis i complexos.
- Que els estudiants siguin capaços d'integrar coneixements i enfrontar-se a la complexitat de formular judicis de valor a partir de les informacions recollides, incloent valoracions de caire ètic i social.
- Que els estudiants adquireixin les habilitats, estratègies i recursos que els permetin gestionar adequadament una aula complexa, amb tota la seva diversitat i particularitats i siguin capaços d'aplicar les mesures més

Guia docent

adients per generar un clima de confiança, respecte i benestar, condicions per un bon procés d'ensenyament i aprenentatge.

Nom de l'assignatura: INTERACCIÓ I CONVIVÈNCIA ESCOLAR Bloc: 1.2 Procesos y contextos educativos Codi: 10694

Tipus: Presencial Nivell: Postgrau Semestre: Primer i Segon Curs: Primer

Horari: Veure planificació general del curs

Idioma: Català

Nombre de crèdits ECTS: 3

Hores de treball presencial: 20

Hores de treball autònom: 55

Descriptors: Convivència Escolar, Resolució de Conflictes, Clima Escolar, Disciplina, Mediació i Negociació, Assetjament Escolar, Ciberassetjament.

Requisits

Sense requisits excepte els que s'exigeixen pel Màster de Formació del Professorat en general

Competències

Específiques

- * Dissenyar i desenvolupar espais de aprenentatge que, basant-se en el treball individual i cooperatiu, faciliten l'aprenentatge de la matèria i fomentin l'educació en valors, la igualtat de drets, la ciutadania, el respecte als drets humans i la contribució individual i col·lectiva a la sostenibilitat social i ambiental. .
- * Conèixer els processos d'interacció i comunicació a l'aula i desenvolupar les estratègies adequades per estimular l'esforç, promoure l'aprenentatge autònom, la confiança i iniciativa personals i fomentar un clima positiu de convivència. .
- * Analitzar i qüestionar les pròpies concepcions sobre els distints aspectes relacionats amb la professió docent. .
- * Participar en la definició del projecte educatiu i en les activitats generals del centre atenent a criteris de millora de la qualitat, atenció a la diversitat, prevenció de problemes d'aprenentatge i de convivència. .

Genèriques

- * Dissenyar i desenvolupar espais d'aprenentatge amb especial atenció a l'equitat, l'educació emocional i en valors, la igualtat de drets i oportunitats entre homes i dones, la formació ciutadana i el respecte dels drets humans que facilitin la vida en societat, la presa de decisions i la construcció d'un futur sostenible. .
- * Conèixer els processos d'interacció i comunicació a l'aula, dominar destreses i habilitats socials necessàries per fomentar l'aprenentatge i la convivència a l'aula, i abordar problemes de disciplina i resolució de conflictes. .

Guia docent

Bàsiques

* Podeu consultar les competències bàsiques que l'estudiant ha d'haver assolit en acabar el màster a l'adreça següent: http://estudis.uib.cat/master/comp_basiques/

Continguts

Continguts temàtics

Tema 1. Introducció a la convivència escolar

Legislació en l'àmbit de la convivència escolar dins l'àmbit autonòmic, nacional i internacional

Conceptualització, etiologia i epistemologia de la convivència escolar

El pla de convivència. Elaboració, Implementació i Avaluació.

El sentiment de pertinença a un centre: la importància de sentir-se acollits

Tema 2. La teoria del conflicte.

Conflicte vs violència

Estratègies preventives de resolució de conflicte.

Els programes de Mediació

L'acció tutorial com a eina de prevenció i resolució de conflictes.

La importància d'ambients acollidors i de marges de flexibilitat i autonomia que permetin concretar el pla d'acció a cada realitat (poble, barri, centre educatiu i aula).

Tema 3. Intervenció en diferents situacions de violència escolar

Indisciplina

Bullying i cyberbullying

Violència en les relacions de parelles joves "Dating Violence"

La dinàmica al si de les bandes llatines

Les mirades i les teories sobre els joves del professorat i de la mateixa societat

Tema 4. Els conflictes en el col·lectiu de professionals

L'ètica professional

La cura del professional.

"Moobing" i la "Síndrome del Burnout"

Aprendre a aprendre

Fomentar les activitats de treball cooperatiu

La importància de l'acolliment del professorat

Metodologia docent

Guia docent

L'assignatura s'inicia durant un període del màster on es desenvolupen els continguts formatius teòrics relacionats en les diverses funcions que desenvolupa el professorat en el centre educatiu, com a tutor, membre d'un equip docent, participant de diversos modes de gestió de centre, etc. A través de 'Campus Extens-UIB Virtual' mitjançant la plataforma de teleeducació Moodle, es posa a disposició de l'alumnat els continguts de les assignatures i es treballa a través de tasques individuals i un taller grupal.

La metodologia formativa és variada: explicacions teòriques, lectures, visionatges de vídeos, rol playing, etc. Les activitats pràctiques individuals i de grup es desenvolupen també en el 50% de les classes presencials. La docència es fa en gran grup o grup mitjà, treballant en activitats teòriques i pràctiques

Així mateix, es realitza un treball pràctic en petit grup (alumnat que compartirà pràctiques a un mateix centre, sempre que sigui possible), relacionant amb els continguts del curs. Aquest treball es dedica a conèixer i analitzar un Pla de Convivència i la posada en pràctica de determinades mesures.

S'analitzen afons les diferents dinàmiques de treball col·laboratiu com a eines bàsiques per a un treball de qualitat per part del professorat i per part de l'alumnat. Es treballen amb casos reals i es tenen molt en compte les aportacions de tots i cadascun dels alumnes.

Volum de treball

El volum del treball és teòric i només té funcions orientatives; globalment cada crèdit ECTS inclou, a parts iguals, l'assistència a les classes, el treball en grup i l'estudi individual.

Activitats de treball presencial (0,8 crèdits, 20 hores)

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Classes teòriques	Explicació dels continguts teòrics	Grup gran (G)	Es dedicaran la primera part de les classes en gran grup per desenvolupar continguts teòrics. Tots els continguts teòrics se van exemplificant i comentant per part de tot l'alumnat, alhora que aquests també aporten continguts vàlids per l'assignatura i també expliquen les seves vivències en relació als continguts treballats. Per tant, són classes molt interactives. S'intenta aprofitar els bagatge i les vivències personals de l'alumnat per recordar els elements més significatius del seu propi procés d'aprenentatge.	7
Classes pràctiques	Classes pràctiques	Grup gran (G)	Es treballaran els continguts a través de pràctiques, d'obligat lliurament, dins l'aula. Els diferents grups de treball que es poden constituir en el marc del grup classe prepararan i exposaran a la resta de companys alguns dels continguts que prèviament hauran distribuït. Els companys podran avaluar les diferents exposicions.	13

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Aula Digital.

Activitats de treball no presencial (2,2 crèdits, 55 hores)

Guia docent

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom individual	Recerca, anàlisi i exposició de pàgines web	Buscar i analitzar pàgines web d'experiències sobre convivència i resolució de conflictes en contextos educatius. Aquestes webs s'han de penjar i compartir amb la resta de companys amb la intenció d'elaborar un bon paquet de recursos i estudis sobre el tema.	25
Estudi i treball autònom en grup	Treball en grup	Elaboració d'un treball de recerca que ha d'aprofundir en alguns dels temes proposats en l'índex de continguts de l'assignatura. Aquests treballs seran exposats i avaluats per part dels companys de classe. Entre d'altres recerques podem esmentar: l'anàlisi d'un pla de convivència d'un centre on es desenvolupen les pràctiques; aprofundir en les tècniques i estratègies que facilitin el benestar a l'aula, algunes tècniques concretes com les dinàmiques de grup, la mediació i altres procediments de resolució de conflictes.	30

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscos específics per a la seguretat i salut dels alumnes i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

En funció del número d'alumnes les activitats d'avaluació proposades es poden replantejar.

Frau en elements d'avaluació

D'acord amb l'article 33 del Reglament acadèmic, "amb independència del procediment disciplinari que es pugui seguir contra l'estudiant infractor, la realització demostradorament fraudulenta d'algun dels elements d'avaluació inclosos en guies docents de les assignatures comportarà, a criteri del professor, una menysvaloració en la seva qualificació que pot suposar la qualificació de «suspens 0» a l'avaluació anual de l'assignatura".

Explicació dels continguts teòrics

Modalitat	Classes teòriques
Tècnica	Proves d'execució de tasques reals o simulades (recuperable)
Descripció	Es dedicaran la primera part de les classes en gran grup per desenvolupar continguts teòrics. Tots els continguts teòrics se van exemplificant i comentant per part de tot l'alumnat, alhora que aquests també aporten continguts vàlids per l'assignatura i també expliquen les seves vivències en relació als continguts treballats. Per tant, són classes molt interactives. S'intenta aprofitar els bagatges i les vivències personals de l'alumnat per recordar els elements més significatius del seu propi procés d'aprenentatge.
Criteris d'avaluació	Els alumnes poden aportar els materials, experiències i vivències que permeten enriquir l'assignatura. Aquests materials i experiències poden ser penjats a la UIB Digital per compartir-ho amb tots els companys.

Guia docent

Aquest apartat inclourà un cas real de conflictivitat en una aula que ha de ser contestat i comentat individualment.

Percentatge de la qualificació final: 20%

Classes pràctiques

Modalitat	Classes pràctiques
Tècnica	Sistemes d'autoavaluació (recuperable)
Descripció	Es treballaran els continguts a través de pràctiques, d'obligat lliurament, dins l'aula. Els diferents grups de treball que es poden constituir en el marc del grup classe prepararan i exposaran a la resta de companys alguns dels continguts que prèviament haurem distribuït. Els companys podran avaluar les diferents exposicions.
Criteris d'avaluació	Obrirem dos o tres temes de debat a partir del fòrum que tenim a disposició dins la UIB digital amb l'objectiu que tots els alumnes hi puguin afegir comentaris o expressà la seva opinió sobre els temes proposats pel professor que seran sempre d'actualitat.

Percentatge de la qualificació final: 20%

Recerca ,anàlisi i exposició de pàgines web

Modalitat	Estudi i treball autònom individual
Tècnica	Proves d'execució de tasques reals o simulades (recuperable)
Descripció	Buscar i analitzar pàgines web d'experiències sobre convivència i resolució de conflictes en contextos educatius. Aquestes webs s'han de penjar i compartir amb la resta de companys amb la intenció d'elaborar un bon paquet de recursos i estudis sobre el tema.
Criteris d'avaluació	L'objectiu d'aquesta activitat és que tots i cadascun dels alumnes recullin un conjunt de webs o materials adreçats a treballar el conflicte a les aules i propostes de bones pràctiques per a la convivència.

Percentatge de la qualificació final: 30%

Treball en grup

Modalitat	Estudi i treball autònom en grup
Tècnica	Treballs i projectes (recuperable)
Descripció	Elaboració d'un treball de recerca que ha d'aprofundir en alguns dels temes proposats en l'índex de continguts de l'assignatura. Aquests treballs seran exposats i avaluats per part dels companys de classe. Entre d'altres recerques podem esmentar: l'anàlisi d'un pla de convivència d'un centre on es desenvolupen les pràctiques; aprofundir en les tècniques i estratègies que facilitin el benestar a l'aula, algunes tècniques concretes com les dinàmiques de grup, la mediació i altres procediments de resolució de conflictes.
Criteris d'avaluació	Aquest treball en grup pot aprofundir en alguns dels aspectes que hagin generat més interès. El treball s'ha d'exposar en públic i serà avaluada partir d'una graella amb indicadors consensuats.

Percentatge de la qualificació final: 30%

Recursos, bibliografia i documentació complementària

Bibliografia bàsica

Guia docent

- Boqué, Carme M. (2005) Temps de mediació: taller de formació de mediadors i mediadores en l'àmbit educatiu. Editorial CEAC Barcelona.
- DIAZ AGUADO, M.J. Convivencia escolar y prevención de la violencia. Ministerio de Educación y Ciencia http://www.ite.educacion.es/w3/recursos2/convivencia_escolar/index.html [29.06.10]

Bibliografía complementària

- BEANE, Allan L. (2006) Bullying. Aulas libres de acoso. Editorial Graó. Barcelona.
- ESTEVE, J.M. (1998): El malestar docente. Madrid. Ediciones Paidós Ibérica.
- FERNÁNDEZ, I, VILLAOSLADA, E y FUNES, S (2002): Conflicto en el centro escolar. El modelo del alumno ayudante como estrategia de intervención educativa. Madrid: La Catarata
- FUNES, I (2000): Los conflictos según el profesorado. ¿Qué son y cómo resolverlos? En Fernández, I. Guía para la convivencia en el aula. Madrid. Escuela Española
- GAZQUEZ LINARES, J.J. etc. (2007) Situación actual y características de la violencia escolar. Almería: Grupo Editorial Universitario.
- HERNÁNDEZ FRUTOS, T. y CASARES, E (2002); Aportaciones teórico-prácticas para el conocimiento de actitudes violentas en el ámbito escolar. Navarra. Instituto de la Mujer de Navarra.
- LINARES, J.J. y otros (2007) Mejora de la convivencia y programas encaminados a la prevención del acoso escolar. Grupo Editorial Universitario. Almería.
- GAZQUEZ LINARES, J.J. y otros (2007) Situación actual y características de la violencia escolar. Grupo Editorial Universitario. Almería.
- MELERO MARTÍN, J. (1993); Conflictividad y Violencia en los centros escolares. Madrid. Siglo XXI
- MONJAS, M.I. (Dir.) (2007) Cómo promover la convivencia. Programa de Asertividad y Habilidades sociales (PAHS).Madrid: Editorial
- OLWEUS, D (1978); Aggression in the schools: Bullies and whipping boys. Washington D.C. Hemisphere
- OÑEDERRA, J. A. et al. El maltrato entre iguales, Bullying en Euskadi. Educación Secundaria. Vitoria-Gasteiz: Gobierno Vasco. Departamento de Educación, Universidades e Investigación. ISEIIVEI. <http://www.isei-ivei.net> [Enero 2005] .
- ORTEGA, R (1998); La convivencia escolar: qué es y cómo educarla. Sevilla. Consejería de Educación y Ciencia. Junta de Andalucía.
- ORTEGA Ruiz, R. (1999) La convivencia escolar. Que es y como abordarla. Junta de Andalucía, Consejería de Educación y Ciencia [URL] Averroes, Red Telemática de la Junta de Andalucía[consulta 6 agost 2008] disponible a: <http://www.juntadeandalucia.es/averroes/publicaciones/convivencia.php3>
- ORTEGA, R. (2007). 'La convivencia: Un regalo de la cultura a la escuela', Revista de Educación de Castilla la Mancha, 4 pp. 50-54
- ORTEGA, R, y DEL REY, R. (2002): Los problemas de la convivencia: desmotivación, conflictividad y violencia escolar. En Estrategias educativas para la prevención de la violencia. Mediación y diálogo. Madrid: Cruz Roja Juventud.
- SMITH, P.K. (2003): Violence in schools: The response in Europe. London & New York: Routledge Falmer.
- SOLETO MUÑOZ, H. y OTERO PARGA, M. (2007): Mediación y solución de conflictos : habilidades para una necesidad emergente. Madrid: Tecnos. TORREGO Y OTROS (2000): Mediación de conflictos en instituciones educativas. Madrid:Narcea
- TORREGO, J.C. y MORENO, J.M. (2001); un modelo estratégico para la actuación global sobre conflictos de convivencia en centros educativos: 'Proyecto Atlantida'. En
- TORREGO, J.C. (coord.) (2006). Modelo Integrado de Convivencia. Barcelona. Graó.
- VINYAMATA, E. (coord.) (2003). Aprender del conflicto. Conflictología y educación. Barcelona: Graó.
- VIÑAS, J. (2004): Conflictos en los centros educativos. Cultura organizativa y mediación para la convivencia. Barcelona: Graó

Altres recursos

Guia docent

ORGANITZACIONS

- ACORD.SC: Acord Servei de Mediació o Gestió de Conflictos. <http://www.acordsc.com/>
- AIPAZ: Asociación Española de Investigación para la Paz (Universidad de Granada) www.aipaz.org/
- AMNISTIA INTERNACIONAL CATALUNYA. BARCELONA. www.amnistiacatalunya.org/
- CIP Centro de Investigación para la Paz. Fundación Hogar del Empleado. <http://www.cip.fuhem.es>
- EDUALTER: <http://www.pangea.org/edualter>
- EICAME Equipo Interdisciplinario Capacitador en Mediación Educativa-ElCame. <http://www.mediacioneducativa.com.ar>
- GERNIKA GOGORATUZ: Centro de Investigación para la paz <http://www.gernikagogoratuz.org>
- INECSE: Instituto Nacional de Evaluación y calidad del sistema educativo. <http://www.ince.mec.es>
- Intervención social: <http://www.intervencionsocial.com>
- NCRRE National Centre for Conflict Resolution Education. <http://www.nccre.org>
- Pacific center for violence Prevention: www.pcvp.org/
- School Mediation Associates Watertorn: <http://www.schoolmediation.com>
- XTEC: <http://www.xtec.es>
- UNESCO: <http://www.education.unesco.org>

